

HØJESTERETS KENDELSE

afsagt fredag den 10. januar 2025

Sag BS-33979/2024-HJR

Ankestyrelsen
(advokat Inge Houe)

mod

HK Danmark som mandatar for A
(advokat Michael Møllegaard Jessen)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Retten i Esbjerg den 29. oktober 2023 (BS-19639/2022-ESB) og af Vestre Landsrets 8. afdeling den 22. marts 2024 (BS-7625/2024-VLR).

I påkendelsen har deltaget fem dommere: Poul Dahl Jensen, Hanne Schmidt, Oliver Talevski, Ole Hasselgaard og Søren Højgaard Mørup.

Påstande

Kærende, Ankestyrelsen, har gentaget sin påstand om, at B ikke var inhabil ved sin medvirken under sagens behandling i Retslægerådet.

Indkærede, HK Danmark som mandatar for A, har påstået stadfæstelse.

Sagsfremstilling

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring meddelte ved afgørelser af 13. april 2021 og 4. august 2021 A afslag på godtgørelse for varigt mén og på erstatning for tab af erhvervsevne som følge af en arbejdsskade. Den 21. december 2021 stadfæstede Ankestyrelsen begge afgørelser. A indbragte Ankestyrelsens afgørelser for Retten i Esbjerg ved et søgsmål mod Ankestyrelsen.

Retten i Esbjerg besluttede den 22. november 2022 at udsætte sagen på forelæggelse for Retslægerådet, der afgav udtalelse den 27. april 2023. I Retslægerådets behandling af sagen deltog bl.a. professor B.

Under henvisning til, at B er ansat som lægekonsulent i Ankestyrelsen, gjorde A gældende, at han er inhabil, og at sagen derfor burde forelægges for Retslægerådet på ny.

Byretten afsagde den 29. oktober 2023 sålydende kendelse:

"Kendelse

Det fremgår, at B er ansat hos sagsøgte.

Bs rolle er følgende:

- deltage i ansættelse af nye lægekonsulenter, herunder fungere som tutor
- være mentor for lægekonsulenterne, herunder give feedback på deres opgaveløsning
- være overreferent ved lægelig uenighed
- deltage i afklaring af forståelse af domme og praksis.

Selvom B ikke direkte har deltaget i behandlingen af sagen, har hans virke en sådan tilknytning til den generelle sagsbehandling og til ansættelsen af lægekonsulenter, at hans ansættelse hos Ankestyrelsen er egnet til at vække tvivl om Bs upartiskhed, jf. forvaltningslovens § 3, stk. 1 nr. 5. Det er uden betydning, at B ikke konkret har været påvirket af sit ansættelsesforhold. Det bemærkes, at Bs rolle i væsentlig grad adskiller sig fra lægekonsulenter, der udfører ad hoc-opgaver fra ankenævnet.

Thi kendes for ret

B var inhabil ved behandlingen af sagen i Retslægerådet.

Sagen udsættes til fornyet forelæggelse for Retslægerådet, og retten skal henstille, at Retslægerådet hastebehandler sagen."

Ankestyrelsen kærede kendelsen til landsretten, der stadfæstede kendelsen den 22. marts 2024. Af retsbogsudskriften fremgår bl.a. følgende:

"Ved kendelse af 29. oktober 2023 har Retten i Esbjerg (sag BS-19639/2022-ESB) bestemt, at B var inhabil ved behandlingen af sagen i Retslægerådet, og at sagen udsættes til fornyet forelæggelse for Retslægerådet.

Procesbevillingsnævnet har den 29. januar 2024 meddelt Ankestyrelsen tilladelse til at kære afgørelsen.

Ankestyrelsen har herefter den 12. februar 2024 kæret afgørelsen med påstand om, at B ikke var inhabil ved sin medvirken under sagens behandling i Retslægerådet.

A har i kæresvarskrift af 22. februar 2024 fra advokat Birgitte Filtenborg påstået afgørelsen stadfæstet.

Landsretten har endvidere modtaget kærereplik af 15. marts 2024 fra Ankestyrelsen og kæreduplik af 19. marts 2024 fra advokat Birgitte Filtenborg.

Ankestyrelsen beskrev for byretten, at en koordinerende lægekonsulent er bindeleddet mellem lægekonsulenterne og Ankestyrelsen. Den koordinerende lægekonsulents opgaver er særligt *at* deltage i ansættelse af nye lægekonsulenter, herunder fungere som tutor, *at* være mentor for lægekonsulenterne, herunder give feedback på deres opgaveløsning, *at* være overreferent ved lægelig uenighed, *at* deltage i afklaring af forståelse af domme og praksis, og *at* afgive lægefaglige udtalelser til brug for Ankestyrelsens afgørelser.

For landsretten har Ankestyrelsen oplyst, at denne beskrivelse tager afsæt i en ældre generel stillingsbetegnelse formuleret i ca. 2017, og at det aktuelle faktiske virke som koordinerende lægekonsulent er orienteret mod en funktion, hvor vedkommende med sin generelle erfaring som lægekonsulent særligt indgår i tilknytning/ansættelse af nye lægekonsulenter. En koordinerende lægekonsulent har ikke en instruktionsbeføjelse og står ikke til ansvar for andre lægekonsulenters lægefaglige vurdering. En koordinerende lægekonsulent vil alene vejlede om forståelse og rækkevidden af en lægefaglig vurdering og vil aldrig blive anmodet om at deltage i en afklaring af forståelse af domme og praksis, som er et juridisk anliggende.

Byretten har oplyst, at Retslægerådet den 13. februar 2024 på ny har besvaret spørgsmålene i sagen.

Landsretten afsagde

K E N D E L S E

Kæresagen angår, om B på grund af sin tilknytning til Ankestyrelsen var inhabil, da han som sagkyndig deltog i Retslægerådets behandling

af en sag, hvor rådet den 27. april 2023 afgav en udtalelse til brug for den verserende retssag mellem A og Ankestyrelsen.

Retslægerådets opgave er at afgive lægevidenskabelige og farmaceutiske skøn til offentlige myndigheder i sager om enkeltpersoners retsforhold, jf. § 1 i lov om Retslægerådet.

Der er i medfør af lovens § 4 fastsat en forretningsorden for Retslægerådet, jf. bekendtgørelse nr. 1068 af 17. december 2001. Det fremgår af forretningsordenens § 4, stk. 1, at den, der er inhabil i forhold til en sag, ikke må medvirke ved rådets behandling af den pågældende sag, og at inhabilitet foreligger i samme tilfælde som nævnt i forvaltningsloven. Ifølge forretningsordenens § 4, stk. 2, gælder bestemmelsen i stk. 1 ikke, hvis det ville være umuligt eller forbundet med væsentlige vanskeligheder eller betænkelighed at lade en anden træde i den pågældendes sted under sagens behandling.

Det må endvidere antages, at retsplejelovens regler om skønsmænds habilitet finder tilsvarende anvendelse på Retslægerådets medlemmer og sagkyndige i de sager, hvor rådet afgiver udtalelser til domstolene, jf. side 73 i betænkning nr. 1196/1990 om Retslægerådet og U.2005.1666Ø.

Efter retsplejelovens § 199, stk. 2, må personer, der ville være udelukkede fra at handle som dommere i sagen efter § 60, stk. 1, nr. 1 og 2, ikke udpeges som skønsmænd, og de øvrige personer nævnt i § 60 må kun udpeges, når det ikke er muligt at finde andre lige så egnede skønsmænd. Selv om det ikke fremgår udtrykkeligt af bestemmelsens ordlyd, finder princippet i retsplejelovens § 61 også anvendelse ved bedømmelsen af en skønsmænds habilitet, jf. U.2014.1094H. Det følger heraf, at ingen må virke som skønsmænd, hvis der i øvrigt – det vil sige uden for de tilfælde, der er nævnt i § 60 – foreligger omstændigheder, som er egnede til at rejse tvivl om den pågældendes fuldstændige upartiskhed.

Bestemmelsen i retsplejelovens § 61 har et dobbelt formål, nemlig dels at undgå en reel risiko for, at afgørelsen i den konkrete sag påvirkes af uvedkommende hensyn, dels at undgå, at der hos parterne eller omverdenen opstår mistillid til upartiskheden hos den person, der skal medvirke i sagen. Det sidstnævnte indebærer, at der foreligger inhabilitet, hvis der på grund af den pågældendes tilknytning til sagen eller sagens parter kan rejses tvivl om den pågældendes fuldstændige upartiskhed. For at føre til inhabilitet skal tvivlen være rimeligt begrundet i objektive omstændigheder. § 61 skal i øvrigt fortolkes i lyset af artikel 6, stk. 1, i den europæiske menneskerettighedskonvention, hvorefter enhver har

ret til rettergang for en uafhængig og upartisk domstol, og den hertil relaterede praksis fra Menneskerettighedsdomstolen.

B blev den 15. december 2010 ansat som lægekonsulent i Ankestyrelsen, og han har siden den 15. januar 2018 været koordinerende lægekonsulent. Da Ankestyrelsen er part i retssagen, må B som følge af sin ansættelse i Ankestyrelsen anses for at have været inhabil, da han deltog i Retslægerådets behandling af sagen, jf. princippet i retsplejelovens § 61, uanset at han ikke havde deltaget i behandlingen af den konkrete sag hos Ankestyrelsen.

Landsretten stadfæster derfor byrettens afgørelse.”

Som følge af byrettens kendelse blev sagen på ny forelagt for Retslægerådet, der den 13. februar 2024 med en anden sammensætning afgav en ny udtalelse til brug for retssagen om de samme spørgsmål, som rådet havde besvaret den 27. april 2023.

Anbringender

Ankestyrelsen har anført navnlig, at Bs ansættelse i Ankestyrelsen ikke i sig selv udgør en rimelig begrundelse for at rejse tvivl om hans fuldstændige upartiskhed.

Ankestyrelsen har ikke nogen interesse i sagens udfald, men træffer afgørelse i tvisten mellem tilskadekomne og arbejdsskadeforsikringsselskabet. Ankestyrelsen skal dermed træffe den materielt rigtige afgørelse og forfølger ikke en bestemt agenda i modsætning til f.eks. et forsikringsselskab, en anden kommerciel aktør, en privatperson eller en fagforening.

Bs ansættelse i Ankestyrelsen indebærer ikke risiko for, at arbejdsgiverens formål forfølges. Der er således ikke risiko for ansættelses- eller vilkårmæssige konsekvenser af en for arbejdsgiveren ufordelagtig vurdering. Der er heller ikke risiko for, at arbejdsgiveren vil påskønne en for arbejdsgiveren fordelagtig vurdering.

Bs ansættelse i Ankestyrelsen er et bijob og ét blandt flere bijob. Dette underbygger hans uafhængighed af Ankestyrelsen. B er én blandt flere voterende læger i Retslægerådets kollegium.

Det fremgår af forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 4, at en person er inhabil, hvis sagen vedrører klage over eller udøvelse af kontrol- eller tilsynsvirksomhed over for en anden offentlig myndighed, og vedkommende tidligere hos denne myndighed har medvirket ved den afgørelse eller ved gennemførelsen af de

foranstaltninger, som sagen angår. Udgangspunktet må derfor være, at en person, der ikke har medvirket ved afgørelsen, men alene har ansættelse i myndigheden, ikke er inhabil.

Kravet i retsplejelovens § 61 om fuldstændig upartiskhed bør ikke strækkes så vidt, at der foreligger inhabilitet i tilfælde, hvor risikoen for, at uvedkommende forhold spiller ind, kun er teoretisk. Dette følger også af kravet om, at tvivlen ifølge bestemmelsen skal være rimeligt begrundet.

Bs medvirken ved Retslægerådets behandling af sagen er ikke i strid med artikel 6 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, sådan som bestemmelsen må forstås i lyset af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols praksis.

HK Danmark som mandatar for A har anført navnlig, at Bs ansættelse hos Ankestyrelsen i sig selv gør ham inhabil ved Retslægerådets besvarelse af spørgsmål i en retssag, hvor Ankestyrelsen er part. Indsigelsen om inhabilitet er rimeligt begrundet i en objektiv omstændighed. Hans dobbeltrolle er egnet til at vække mistillid til Retslægerådet.

Der er risiko for mistillid, selv om B ikke deltog i Ankestyrelsens behandling af den pågældende sag. Omverdenen vil kunne opfatte situationen sådan, at B har indirekte indflydelse på udfaldet af retssager, hvor Ankestyrelsen er part, og at han bevidst eller ubevidst varetager Ankestyrelsens interesse i, at styrelsens afgørelser ikke underkendes ved domstolene. B er med til at stå som garant for, at Ankestyrelsens lægefaglige vurderinger er uantastelige.

Der er afgørende forskel på Retslægerådets udtalelser. Udtalelsen af 13. februar 2024 stiller A markant bedre end udtalelsen af 27. april 2023. Dette er egnet til at udstille og skabe mistillid til Retslægerådets upartiskhed, ligesom det kan undergrave retsfølelsen i samfundet, da Retslægerådet er landets øverste lægefaglige instans. Rådets udtalelser tillægges afgørende betydning ved domstolene.

Hvis ansættelsen i Ankestyrelsen ikke i sig selv gør B inhabil, er han inhabil som følge af sin særlige position som overordnet, koordinerende lægekonsulent i Ankestyrelsen. B indtager en højere rangerende lægestilling i Ankestyrelsen og forventes at have en meget høj grad af loyalitet over for styrelsen.

Det er ikke afgørende for habilitetsvurderingen, om et job er et fuldtidsjob eller et bijob. Ankestyrelsen har ikke fremlagt oplysninger om karakteren af Bs bijob, herunder timetal og vederlag herfor.

Det harmonerer ikke med artikel 6, stk. 1, i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention om uafhængighed og upartiskhed, når en ansat lægekonsulent i Ankestyrelsen som medlem af Retslægerådet skal udtale sig til brug for en retssag mellem en privatperson og Ankestyrelsen.

Højesterets begrundelse og resultat

Spørgsmålet er, om professor B på grund af sin tilknytning til Ankestyrelsen var inhabil, da han som sagkyndig deltog i Retslægerådets behandling af en sag, hvor rådet afgav en udtalelse til brug for retssagen mellem A og Ankestyrelsen.

Efter retsplejelovens § 61 må ingen handle som dommer i en sag, når der foreligger omstændigheder, som er egnede til at rejse tvivl om dommerens fuldstændige upartiskhed. Princippet i retsplejelovens § 61 finder også anvendelse ved bedømmelsen af en syns- og skønsmands habilitet, jf. Højesterets kendelse af 14. januar 2014 (UfR 2014.1094).

Efter § 1 i lov om Retslægerådet er rådets opgave at afgive lægevidenskabelige og farmaceutiske skøn til offentlige myndigheder i sager om enkeltpersoners retsforhold.

På baggrund af Retslægerådets funktion og den betydning, som rådets udtalelser normalt tillægges af domstolene, tiltræder Højesteret, at princippet i retsplejelovens § 61 tillige finder anvendelse på Retslægerådets medlemmer og sagkyndige i de sager, hvor rådet afgiver udtalelser til domstolene.

Ankestyrelsen er som nævnt part i den retssag, som A har anlagt, og som angår styrelsens afgørelser om afslag på godtgørelse for varigt mén og på erstatning for tab af erhvervsevne som følge af en arbejdsskade. B har siden 2010 været lægekonsulent hos Ankestyrelsen, og han har siden 2018 været koordinerende lægekonsulent. I hvert fald under disse omstændigheder tiltræder Højesteret, at han på grund af sin tilknytning til Ankestyrelsen var inhabil ved behandlingen af Retslægerådets sag, selv om han ikke havde deltaget i Ankestyrelsens forudgående behandling af arbejdsskadesagen.

THI BESTEMMES:

Landsrettens kendelse stadfæstes.

I kærsmålssomkostninger for Højesteret skal Ankestyrelsen betale 8.000 kr. til HK Danmark.

Sagsomkostningsbeløbet skal betales inden 14 dage og forrentes efter rentelovens § 8 a.